

27-28
березня
2023

Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини

**Матеріали доповідей та виступів міжнародної
науково-практичної конференції**

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА
ДРАГОМАНОВА | 01601 Україна, м. Київ, вул. Пирогова, 9

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ННІ «Інститут філософії та освітньої політики»
Кафедра соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики**

Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини

**Міжнародна-науково практична конференція
27-28 березня 2023 року**

Матеріали доповідей та виступів

**Київ
2023**

УДК 37 (075.8)

ISBN – 9-789-40368-859-2

Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини: матеріали доповідей та виступів учасників міжнародної-науково практичної конференції, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 27-28 березня 2023 року. – К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 74 с.

Друкується за авторською редакцією

*Конференція презентує окремі результати досліджень у межах наукового проєкту
«Медіаграмотність та соціальна відповідальність освітян в умовах інформаційної війни»
(Номер державної реєстрації 0121U001003)*

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN – 9-789-40368-859-2

© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

© Автори, 2023

7. Пометун О. Критичне мислення як педагогічний феномен. Український педагогічний журнал. 2018. №. 2. С. 89-98.
8. Терепиций С. О. Проблема універсальної картини світу в структурі розуміння сучасної людини. Вища освіта України, 2015, №3, С. 19-25.
9. Терепиций С.О. Причини та витoki глобалізації освітнього ландшафту. Вища освіта України. 2016, №1, С. 22-29.
10. Чапак Я. Роль критичного мислення у творчих пошуках внутрішнього камертона душі особистості. Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. 2011. №. 16 (1). С. 136-147.

УДК 378.147.091.3

Терепиций С.О.

*доктор філософських наук, професор
професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти
та освітньої політики
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Розвиток системи медіаграмотності в освітньому контексті: наукові підходи до визначення медіаграмотності освітян

Медіаграмотність є надзвичайно важливою на освітньому ландшафті в сучасному світі, де інформаційні технології і медіа стали неодмінною частиною життя. Це означає, що навички медіаграмотності є необхідними для ефективного використання медіа та інформації.

Медіаграмотність на освітньому ландшафті означає здатність студентів та вчителів критично мислити про медіа, розуміти їхню природу, цінності та етику. Це також включає здатність відповідати на медійні повідомлення, зокрема забезпечувати свою безпеку в мережі, оцінювати достовірність інформації та критично оцінювати рекламу.

Освіта повинна забезпечувати розвиток медіаграмотності, щоб допомогти студентам розуміти медійну культуру, використовувати медіа для навчання та збільшення своєї культурної компетентності, а також ставити запитання про те, як медіа впливають на наше сприйняття світу. Медіаграмотність є ключовим компонентом освіти, який допомагає забезпечити належний рівень знань, розуміння та критичного мислення у сфері медіа і інформаційних технологій. Забезпечення медіаграмотності на освітньому ландшафті також важливо для інформаційної безпеки.

Згідно з постмодерністською філософією, мас-медіа стають потужною силою, яка формує наші уявлення про світ і суспільство. Музика, телебачення, відеоігри, журнали та інші мас-медіа мають великий вплив на нашу культурну ідентичність, сприйняття реальності та нашу поведінку.

Отже, для того, щоб стати критично налаштованим споживачем мас-медіа, необхідно розвивати навички і звички медіаграмотності. Ці навички включають в себе аналіз медіа на базовому рівні, здатність до критичного мислення за допомогою певних ключових понять, оцінки і створення медіатекстів самостійно. Цей процес навчання навичкам медіаграмотності можна назвати медіаосвітою.

Стан розвитку проблеми медіаграмотності став об'єктом наукового та філософського аналізу не так давно - на початку ХХ століття. Міжнародні організації та проекти, такі як ЮНЕСКО, Європейська комісія та парламент, Європейська Асоціація підтримки інтересів медіаспоживачів, Європейський проект MediaCoach, займаються впровадженням та визначенням важливості медіаосвіти для формування медіаграмотного суспільства і досліджують цю проблему до цього часу.

У сфері досліджень медіаграмотності займалися як зарубіжні, так і українські вчені. Зарубіжні вчені, такі як Л. Мастерман, Д. Букінгем, А. Сільверблат, Р. Кьюбі, Д. Поттер та інші, проводили дослідження в цій сфері. Українські вчені, такі як О. Волошенюк, В. Іванов, Т. Іванова, О. Мокрогуз, Л. Найдьонова, Г. Онкович, О. Зарівна, О. Марків, Н. Коваленко, О. Литвиненко, А. Паукова, В. Тарасюк, К. Шворак, І. Карпик, С. Фіялка та інші, також внесли значний внесок у розвиток даного напрямку.

Однак, актуальним залишається дослідження питання розвитку системи медіаграмотності серед освітян в контексті забезпечення інформаційної безпеки суспільства.

Медіаграмотність є важливим елементом нашої культурної ідентичності, але вона відрізняється від традиційної грамотності, оскільки охоплює вміння розуміти складну інформацію, що надходить через мас-медіа, а також здатність критично оцінювати цю інформацію. Медіаграмотність також допомагає розвивати наші здібності до самовираження, тому що, як і в грамотності читання і писання, ми стаємо авторами, які створюють нові тексти.

Проблеми з формуванням медіаграмотності виникають, коли люди активно використовують медіа і технології для розваги і відпочинку. Це може призвести до сприйняття медіа як просто розважального матеріалу, а не як джерела інформації та знань.

Проте, варто зазначити, що поняття медіаграмотності не має однозначного та універсального визначення. Це поняття може мати різні

значення в залежності від контексту та культурного середовища. Наприклад, в одних країнах медіаграмотність може означати знання про медійну інфраструктуру та правила її використання, а в інших - здатність аналізувати та критично сприймати медійний контент.

Медіаграмотність також має політичний аспект, оскільки вона може сприяти розвитку демократичних процесів та активної громадянської участі. Крім того, медіаграмотність є необхідною умовою для ефективної комунікації в інформаційному суспільстві, де медіа є важливим засобом передачі інформації.

У світі постмодернізму медіаграмотність стає необхідністю, оскільки мас-медіа здатні впливати на наше сприйняття світу та наше мислення. Медіаграмотність не обмежується простим володінням технічними навичками, а передбачає розвиток критичного мислення та здатності аналізувати медійний контент з різних точок зору. Таким чином, медіаграмотність є важливою складовою сучасної освіти та розвитку суспільства в цілому.

Список використаних джерел:

1. Brown J. A. Media literacy perspectives //Journal of communication. 1998. Т. 48. №. 1. С. 44-57.
2. Buckingham D. Changing Childhoods, Changing Media: New Challenges for Media Education. Inter Media Education. 1999, № 3, pp. 4-11.
3. Dorr A. Media Literacy. In: International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences. Vol. 14 / Eds.N.J.Smelser & P.B.Baltes. Oxford, 2001, p. 58.
4. European Parliament resolution of 16 December 2008 on media literacy in a digital world (2008/2129 (INI)). URL: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6- TA-2008-0598+0+DOC+XML+V0//EN>
5. Grunwald Declaration on Media Education. URL: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000192971_rus
6. Lau J. Conceptual relationship of information literacy and media literacy. Conceptual Relationship of Information Literacy and Media Literacy in Knowledge Societies. 2013. Т. 76.
7. Masterman L. (1995). Media Education Worldwide: Objectives, Values and Superhighways. Media Development. 1995. N 2. Vol. XLII, pp. 6-9.
8. Media Literacy Profile Europe. European Commission. URL: http://ec.europa.eu/culture/library/studies/literacy-trends-profiles_en.pdf
9. MediaCoach. URL: <http://mediacoacheurope.eu/>
10. Oxford Research Encyclopedias. URL: <https://oxfordre.com>
11. Rasi P., Vuojärvi H., Ruokamo H. Media literacy education for all ages. Journal of Media Literacy Education. 2019. Т. 11. №. 2. С. 1-19.

12. Recommendations Addressed to the United Nations Educational Scientific and Cultural Organization UNESCO. In: Education for the Media and the Digital Age. Vienna: UNESCO, 1999, pp. 273-274.

13. Svyrydenko D., Terepyshchyi S. Media Literacy and Social Responsibility of Educators in the Conditions of Information War: The Problem Statement. Studia Warمیńskie, 2020, T. 57. pp. 75-83.

14. Terepyshchyi S. Modern Theories and Models of Decision Making at Education Policy. Gileya: Scientific Bulletin, 2015, Vol. 96, pp. 334-339.

15. Terepyshchyi S., Kostenko A. Mapping the Landscapes of Cybersecurity Education during the War in Ukraine 2022. Studia Warمیńskie, 2022, T. 59, pp. 125-135.

УДК 1: 37.013.73

Отрешко В.С.

*доктор філософських наук
професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти
та освітньої політики
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Цифрові інструменти: як користуватися з розумінням та відповідальністю

Сьогоднішній світ є складним та незрозумілим, але водночас дуже цікавим. І велика частина цієї складності походить від розвитку економіки та цифрової культури. Що стосується сучасної економіки, то можна сказати, що ми живемо в ері глобалізації. Ми живемо в ері, коли бізнеси працюють на міжнародному ринку, а люди переміщуються з країни в країну в пошуках кращої роботи та кращих умов життя. Однак, ця глобалізація також призводить до того, що економіка стає все більш складною і потребує нових інструментів, щоб зробити її ефективнішою та конкурентоспроможною. Один з таких інструментів – цифрова технологія.

Цифрова технологія перетворює традиційні бізнес-процеси в ефективніші та швидші, знижуючи вартість та підвищуючи якість продуктів і послуг. Наприклад, завдяки цифровим платформам, компанії можуть легко входити на міжнародні ринки та працювати з клієнтами з усього світу. Більше того, цифрові технології дозволяють економії змінюватися і адаптуватися до змін у ринку та вимог споживачів.